

UNIA EUROPEJSKA

Komitet Regionów

SPRAWOZDANIE W SPRAWIE POMOCNICZOŚCI ZA ROK 2012

Roczne sprawozdanie Komitetu Regionów w sprawie pomocniczości za rok 2012

1. Wprowadzenie

W odpowiedzi na kryzys finansowy i gospodarczy podjęto istotne kroki w celu wzmocnienia zarządzania gospodarczego i finansowego na szczeblu UE. Jednocześnie pojawiły się coraz silniejsze naciski na lepszą koordynację polityki budżetowej, gospodarczej, a nawet społecznej między państwami członkowskimi. Choć ta ściślejsza koordynacja jest bardzo potrzebna, niezbędne jest również dogłębne zrozumienie podziału kompetencji w systemie wielopoziomowego sprawowania rządów, którego przejawem jest podejmowanie decyzji na najwłaściwszym szczeblu, jak najbliżej obywateli. Innymi słowy, przestrzeganie zasady pomocniczości jest tym bardziej istotne dla działania wielopoziomowej Europy w okresie kryzysu.

W 2012 r. Komitet Regionów (KR) wzmocnił zatem swą pozycję jako punkt odniesienia dla pomocniczości w Unii Europejskiej. W trzecim roku wdrażania traktatu lizbońskiego i jego nowych postanowień dotyczących zasady pomocniczości KR rozwinął i udoskonalił swą strategię, a także poprawił swe narzędzia monitorowania. Niniejsze trzecie roczne sprawozdanie KR-u w sprawie pomocniczości podkreśla i podsumowuje te nowe zmiany.

Prawo zaskarżenia aktu ustawodawczego UE do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z naruszeniem zasady pomocniczości jest najbardziej widocznym udoskonaleniem roli instytucjonalnej KR-u w odniesieniu do pomocniczości¹. Niemniej szereg innych postanowień przyjętych w Lizbonie również zwiększyło odpowiedzialność KR-u. W artykule traktatu odnoszącym się do zasady pomocniczości mówi się wyraźnie o wymiarze lokalnym i regionalnym², co podkreśla potrzebę respektowania kompetencji władz lokalnych i regionalnych w UE. Jeżeli chodzi o możliwość konsultowania się parlamentu narodowego³ z parlamentami regionalnymi w ramach procedury wczesnego ostrzegania dotyczącej pomocniczości, chociaż KR nie jest formalnie stroną, to jego pozycja instytucjonalna wymaga wsparcia dla parlamentów regionalnych. Naturalnym zadaniem zgromadzenia reprezentującego władze lokalne i regionalne w strukturze instytucjonalnej UE jest zadbanie o to, by decyzje były podejmowane na odpowiednim szczeblu władzy (europejskim, centralnym, regionalnym lub lokalnym), jak najbliżej obywateli.

¹ Zob. art. 8 protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności – dalej zwanego protokołem 2.

² Zob. art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE): „Zgodnie z zasadą pomocniczości, w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym oraz lokalnym, i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii”.

³ Zob. artykuł 6, protokół nr 2.

KR przyjął zatem podejście obejmujące nie tylko kontrolę sądową, lecz również etap ustawodawczy. Wszelkie potencjalne skargi w Trybunale Sprawiedliwości należy postrzegać jako ostateczność i końcowy etap procedury, która obejmuje cały proces decyzyjny. Osiągnięcie tego etapu sądowego sprowadzałoby się do przyznania się do niewydolności procesu stanowienia prawa. KR podejmuje zamiast tego starania, by rozwinąć współpracę z innymi instytucjami UE w celu opracowania możliwie najlepszego prawodawstwa. Uważa, że do jego obowiązków należy monitorowanie stosowania zasady pomocniczości na jak najwcześniejszym etapie, nie tylko za pomocą regularnych konsultacji, lecz również przez cały cykl polityczny, tzn. w fazie koncepcyjnej, gdy strategię i przepisy są opracowywane, a także na etapie wdrażania i oceny po wejściu środków w życie.

Niniejsze trzecie roczne sprawozdanie w sprawie pomocniczości odzwierciedla to kompleksowe podejście oparte na współpracy. Dotyczy ono działań KR-u w zakresie monitorowania stosowania zasady pomocniczości w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. W części 2 przedstawiono główne elementy zmienionej strategii, a w części 3 – etapy realizacji w 2012 r. Oddziaływanie oceniono następnie na podstawie analizy opinii KR-u pod kątem pomocniczości (część 4), chociaż trudno wyciągnąć odpowiednie wnioski z roku przejściowego, gdyż nową strategię i narzędzia wdrożono dopiero w drugiej połowie 2012 r.

2. Przyjęcie zmienionej strategii monitorowania stosowania zasady pomocniczości

W maju 2012 r. Prezydium KR-u przyjęło nową strategię⁴ monitorowania stosowania zasady pomocniczości. Ogólnym celem strategii jest to, by KR stał się w UE punktem odniesienia w dziedzinie pomocniczości i przedstawiał, głównie za pośrednictwem swoich opinii, wysokiej jakości analizy zgodności z tą zasadą, a przez to wnosił rzetelny wkład w debatę dotyczącą pomocniczości.

Nowe podejście ma głównie na celu:

- wzmocnienie struktury zarządzania monitorowaniem przez KR stosowania zasady pomocniczości;
- ustanowienie kompleksowego podejścia do monitorowania stosowania zasady pomocniczości przez cały proces decyzyjny UE;
- włączenie odpowiednich instytucji europejskich i krajowych do tych działań oraz
- zwiększenie gotowości KR-u do ewentualnego wnoszenia spraw do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

2.1 Zarządzanie polityczne: grupa sterująca ds. pomocniczości

Pierwszy filar nowej strategii – grupa sterująca ds. pomocniczości – odpowiada za zarządzanie polityczne monitorowaniem przez KR stosowania zasady pomocniczości. Zapewnia odpowiednią koordynację i śledzenie efektów politycznych monitorowania przez cały rok. Odpowiada ponadto za

⁴ „Monitorowanie stosowania zasady pomocniczości – zmieniona strategia Komitetu Regionów”, R/CdR 606/2012.

wytyczanie rocznych priorytetów pomocniczości i za przedstawianie propozycji w sprawie wykorzystania najważniejszych narzędzi oraz procedur Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości⁵, by wesprzeć prace sprawozdawców KR-u w procesie legislacyjnym.

2.2 Podejście: kompleksowy system monitorowania stosowania zasady pomocniczości przez cały proces decyzyjny UE

W zmienionej strategii jasno zaznaczono, że działalność KR-u w zakresie monitorowania rozpoczyna się na etapie przedlegislacyjnym. W oparciu o dogłębną analizę programu prac Komisji Europejskiej i jej plany działania dotyczące procesu legislacyjnego, grupa ekspertów ds. zasady pomocniczości (urzędnicy wybrani z Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości na podstawie wiedzy fachowej na temat pomocniczości oraz przygotowania z zakresu prawa UE) wyłania szereg inicjatyw UE istotnych z punktu widzenia pomocniczości. Na podstawie tego wykazu grupa sterująca ds. zasady pomocniczości sporządza następnie propozycję programu prac KR-u w zakresie pomocniczości, która jest przedkładana Prezydium KR-u do zatwierdzenia.

Na podstawie programu prac administracja KR-u tworzy wewnętrzny system wczesnego powiadamiania, by zapewnić właściwe monitorowanie wniosków ustawodawczych UE oraz inicjatyw nielegislacyjnych, które mogą wiązać się z naruszeniem zasady pomocniczości, co wymagałoby od KR-u wniesienia sprawy do Trybunału. Natychmiast po wskazaniu takich przypadków w KR-ze rozpoczyna się odpowiednia procedura z udziałem wszystkich zainteresowanych stron szczebla politycznego i administracyjnego, która prowadzi do wytyczenia i zaplanowania działań w zakresie monitorowania, podejmowanych przez cały rok, zarówno przed przyjęciem przez Komisję jej wniosków, jak i po nim.

By ułatwić powszechne zrozumienie zasady i spójną ocenę wniosków UE, KR odnosi się wyłącznie do warunków ustanowionych w traktatach⁶, tzn. do zasady, że UE nie może interweniować w obszarze należącym do kompetencji dzielonych, chyba że działanie to zostało uznane za konieczne i wnosi wyraźną wartość dodaną. Niemniej, z uwagi na fakt, że w obecnym protokole nr 2 nie wskazano żadnych istotnych kryteriów umożliwiających stwierdzenie, czy naruszono zasadę pomocniczości, KR nadal opiera się na swojej tabeli oceny pomocniczości i proporcjonalności⁷ dotyczącej kryteriów wyznaczonych we wcześniejszym Protokole w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności (protokole nr 30 do traktatu z Amsterdamu). Tabela nie ogranicza się do pomocniczości⁸, lecz podkreśla również potrzebę określenia rodzaju kompetencji i podstawy prawnej działań UE na początku analizy dotyczącej zasady pomocniczości, a także powiązanie

⁵ Ukierunkowane i otwarte konsultacje w sprawie oceny skutków, wykorzystanie planu działania i REGPEX, zob. pkt 2.3.

⁶ Zob. art. 5 ust. 3 TUE.

⁷ Zob. www.cor.europa.eu/subsidiarity pod „Subsidiarity Toolkit”. Od 2007 r. administracja KR-u opracowywała i udoskonalała tabelę. Została ona uznana między innymi przez Dyрекcję Generalną Komisji Europejskiej oraz wykorzystana przez szereg różnych partnerów instytucjonalnych (zob. np. wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące oceny skutków SEC(2009) 92 oraz sprawozdanie Komisji z 2009 r. w sprawie pomocniczości i proporcjonalności (XVI sprawozdanie w sprawie lepszego stanowienia prawa 2008, COM(2009) 504 final)).

⁸ Ma stanowić odpowiedź na pytanie: „Czy UE powinna podjąć działania?”.

z zasadą proporcjonalności⁹ oraz znaczenie uwzględnienia elementów stanowienia lepszego prawa przy ocenie inicjatyw UE.

2.3 Narzędzia wdrażania: Sieć Monitorująca Stosowanie Zasady Pomocniczości i jej grupa ekspertów

Powstała w 2007 r. Sieć Monitorująca Stosowanie Zasady Pomocniczości jest już skutecznym narzędziem, które pod koniec 2012 r. obejmowało 141 partnerów¹⁰. Liczba jej członków i przedstawicieli, głównie spośród parlamentów regionalnych, zwiększyła się ponownie w 2012 r. (przyłączyły się niemiecki parlament Saksonii-Anhalt oraz Hamburga, a także hiszpańskie zgromadzenie regionalne Wysp Kanaryjskich i konferencja przewodniczących włoskich parlamentów regionalnych), lecz warto odnotować również zwiększenie udziału gmin holenderskich za pośrednictwem ich stowarzyszenia (VNG). Do sieci należą obecnie władze lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia z całej UE, z wyjątkiem Estonii. Wspiera ona wszystkie działania monitorujące KR-u, zapewniając sprawozdawcom i członkom KR-u rzetelny wkład z punktu widzenia pomocniczości, dzięki czemu w opiniach KR-u można zawrzeć odpowiednie oceny zgodności z zasadą pomocniczości.

Chociaż dwa razy w roku publikowany jest biuletyn na temat pomocniczości, a partnerzy mają okazje do spotkań w ciągu całego roku, sieć działa głównie za pośrednictwem strony internetowej, na której zamieszczono część poświęconą regionom posiadającym kompetencje ustawodawcze, zwłaszcza w kontekście systemu wczesnego ostrzegania REGPEX. Konsultacje (zarówno otwarte, tzn. oparte na spontanicznych uwagach partnerów, jak i ukierunkowane, tzn. rozpoczęte na wniosek sprawozdawcy) z partnerami sieci są nadal głównym instrumentem działania w ramach sporządzania projektu opinii przez sprawozdawcę KR-u. Konsultacje w sprawie ocen skutków prowadzone na etapie przedlegislacyjnym są dodatkową formą współpracy z Komisją Europejską, która ma na celu ocenienie wpływu niektórych wniosków Komisji na władze lokalne i regionalne oraz niedopuszczenie do tego, by na późniejszym etapie pojawiły się kwestie naruszenia zasady pomocniczości. Plan działania, na podstawie którego możliwe jest utworzenie grup roboczych składających się z 5–10 partnerów, stanowi uzupełnienie konsultacji. Jest to sposób przeanalizowania niektórych obszarów polityki w bardziej jakościowym sensie.

Jeżeli chodzi o narzędzia, najistotniejszą innowacją zmienionej strategii jest utworzenie grupy lokalnych i regionalnych ekspertów ds. pomocniczości wspierających działalność grupy sterującej ds. pomocniczości oraz, ogólnie mówiąc, działalność doradczą KR-u. Grupa ekspertów ma wnieść wkład do rocznego programu prac w zakresie pomocniczości i, w razie potrzeby, służyć pomocą sprawozdawcom KR-u.

⁹ Ma stanowić odpowiedź na pytanie: „Czy UE powinna podjąć działania?” i stosować się również w wypadku wyłącznych kompetencji UE.

¹⁰ Zob. pełny wykaz partnerów na dzień 31 grudnia 2012 r., załącznik 1.

3. Strategia w praktyce: monitorowanie na wcześniejszym etapie, większy nacisk na ustalenie hierarchii priorytetów, ściślejsza współpraca z parlamentami i samorządami regionalnymi

Zmieniona strategia została przyjęta w maju i wdrożona w kolejnych miesiącach 2012 r. Warto przy tym zwrócić uwagę na następujące kwestie opisane poniżej:

3.1 Utworzenie grupy sterującej ds. pomocniczości oraz grupy ekspertów ds. pomocniczości

Grupę sterującą ds. pomocniczości utworzono we wrześniu 2012 r. Należy do niej jeden członek z każdej grupy politycznej: Jean-François Istasse (BE/PSE), Mark Hendrickx (BE/AE), Graham Tope (UK/ALDE) i Michael Schneider (DE/PPE), który jest przewodniczącym i koordynatorem Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości. Po raz pierwszy spotkała się 30 listopada 2012 r., lecz prace rozpoczęła już we wrześniu, mianując szesnastu członków grupy ekspertów ds. pomocniczości.

Jeżeli chodzi o grupę ekspertów ds. pomocniczości, szesnastu lokalnych i regionalnych ekspertów spotkało się po raz pierwszy 25 października 2012 r. Ich celem było wybranie spośród inicjatyw wymienionych w wydanym właśnie przez Komisję programie prac na 2013 r. tych, które powinny być priorytetowo monitorowane z punktu widzenia pomocniczości. Po przedstawieniu programu prac przez urzędników Komisji wywiązała się dyskusja, podczas której grupa ekspertów wyłoniła szereg inicjatyw według następujących trzech łącznych kryteriów: 1) duże znaczenie polityczne dla władz lokalnych i regionalnych; 2) związek z kompetencjami władz lokalnych i regionalnych oraz 3) potencjalny wymiar pomocniczości.

3.2 Przygotowania do programu prac KR-u na 2013 r. w zakresie pomocniczości

Wykaz sporządzony przez grupę ekspertów był dla grupy sterującej ds. pomocniczości podstawą do sporządzenia programu prac KR-u w zakresie pomocniczości, który został ostatecznie przyjęty przez Prezydium 30 stycznia 2013 r. Działania monitorujące KR-u w 2013 r. będą dotyczyć głównie pięciu wybranych priorytetów¹¹. Podkreśla się niemniej, że elastyczność ma kluczowe znaczenie, a priorytety można rewidować przez cały rok, stosownie do kalendarza międzyinstytucjonalnego lub faktycznego zakresu inicjatyw, który nie był w pełni znany w chwili wyboru priorytetowych obszarów.

3.3 REGPEX – Wymiana Informacji między Parlamentami Regionalnymi

REGPEX jest podsicią istniejącej Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości, otwartą dla parlamentów i samorządów regionów posiadających kompetencje ustawodawcze. Została

¹¹

W programie prac KE na 2013 r. przewiduje się cztery inicjatywy (elektroniczne fakturowanie w dziedzinie zamówień publicznych, niebieski pas dotyczący jednolitego rynku w obszarze transportu morskiego, przegląd polityki i prawodawstwa dotyczącego gospodarowania odpadami, ramy oceny stanu klimatu i wykorzystania energii umożliwiające bezpieczne stosowanie niekonwencjonalnych metod wydobycia węgłowodórów), a także mobilność w miastach.

utworzona z myślą o wsparciu udziału tych regionów w monitorowaniu stosowania zasady pomocniczości w odniesieniu do prawodawstwa UE, zwłaszcza w kontekście polizbońskiego systemu wczesnego ostrzegania, i ich ewentualnych konsultacji z parlamentami narodowymi. REGPEX powstał w lutym 2012 r. Stanowi odpowiednik IPEX (Międzyparlamentarnej Wymiany Informacji w sprawach UE)¹², która jest przeznaczona dla parlamentów narodowych, i jest z nią powiązany.

3.3.1 Główne funkcje

REGPEX oferuje możliwość korzystania z wyszukiwarki, która łączy inicjatywy UE z ich analizą sporządzaną przez parlamenty i samorządy regionalne. Zapewnia ponadto bezpośredni dostęp do istotnych źródeł informacji, które mogą pomóc w sporządzeniu analizy na temat pomocniczości, takich jak oceny skutków wykonane przez Komisję Europejską. Jest to narzędzie wyboru priorytetów w zakresie monitorowania stosowania zasady pomocniczości. Dokumenty dotyczące wczesnego ostrzegania dostarczają dodatkowych informacji na temat wybranych inicjatyw i opierają się na skoordynowanych działaniach, w ramach których parlamenty i samorządy regionalne zachęca się do wymiany poglądów i publikowania stanowiska podczas ośmiotygodniowego etapu wczesnego ostrzegania. W 2012 r. przedstawiono jeden z takich dokumentów, na temat zamówień publicznych i projektów dyrektyw w sprawie koncesji (COM(2011) 895, 896 i 897). Wkład parlamentów i samorządów regionalnych przeanalizowano i podsumowano w kontekście tych dokumentów w sprawozdaniu analitycznym przekazanym sprawozdawcy KR-u.

3.3.2 Od bazy danych do sieci

REGPEX jest również platformą koordynacji regionów UE. Pod koniec 2012 r. w jego skład wchodziło 39 parlamentów i 28 samorządów z 74 regionów posiadających kompetencje ustawodawcze w UE. Szczegółowe profile 74 parlamentów regionalnych zostaną wkrótce zamieszczone w internecie wraz z odpowiednimi danymi kontaktowymi. Zostaną one przedstawione za pomocą mapy regionów UE. W nadchodzących miesiącach przetestowany zostanie system regionalnych korespondentów REGPEX.

Parlamenty regionalne i partnerzy samorządowi Wymiany Informacji między Parlamentami Regionalnymi (REGPEX) spotkali się po raz pierwszy 12 grudnia 2012 r., by ocenić działanie bazy danych, uzyskać informacje zwrotne od użytkowników i przedyskutować przyszły rozwój sytuacji z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, parlamentów narodowych i IPEX. Z posiedzenia wynikał jasny komunikat: REGPEX nie należy postrzegać jedynie jako technicznej bazy danych. Parlamenty i samorządy regionalne pragną wyrażać swoją opinię w procesie legislacyjnym UE, a REGPEX postrzega się jako przydatne w tym względzie narzędzie o dużym potencjale koordynacji oraz wymiany informacji w określonych ramach czasowych. Inne instytucje UE również przyjęły platformę z zadowoleniem. Komisja Europejska otrzymuje cenne uwagi na temat pomocniczości bezpośrednio od regionów, chociaż w traktatach nie ma podstawy prawnej do ich formalnego uwzględnienia w procesie legislacyjnym. REGPEX może być

¹²

www.ipex.eu

interesującym punktem odniesienia w tym względzie, a także przydatnym narzędziem ułatwiającym wymianę informacji między parlamentami narodowymi i regionalnymi.

W 2013 r. KR będzie nadal rozwijać tę platformę oraz zachęcać parlamenty i samorządy regionalne do wymiany opinii i publikowania swych stanowisk w REGPEX.

3.4 Konsultacje

W 2012 r. nadal prowadzono konsultacje za pośrednictwem portalu Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości. Ukierunkowane konsultacje rozpoczyna się na wniosek sprawozdawców KR-u, lecz od maja 2012 r. może je zainicjować również grupa sterująca ds. pomocniczości. W 2012 r. przeprowadzono dwie konsultacje tego rodzaju: w sprawie *instrumentu „Łącząc Europę”* (COM(2011) 659) na wniosek sprawozdawcy Ivana Žagara (SI/PPE) w okresie 29 listopada 2011 r. – 15 stycznia 2012 r. oraz w sprawie komunikatu Komisji Europejskiej *„Lepsze wykorzystanie potencjału środków ochrony środowiska UE: budowanie zaufania poprzez większą wiedzę i lepszą zdolność reakcji”* (COM(2012) 95) w ramach przygotowania opinii *„W kierunku siódmego programu działań w zakresie środowiska – lepsze wdrażanie prawodawstwa UE dotyczącego środowiska naturalnego”* przez sprawozdawcę Nilguna Canvera (UK/PSE) w okresie 25 maja – 6 lipca 2012 r.¹³

Ponadto partnerzy sieci mogą również przedłożyć analizę dowolnego wniosku UE pod kątem stosowania zasady pomocniczości. Analiza jest następnie zamieszczana na stronie internetowej i, w stosownych wypadkach, przesyłana do odpowiedniego sprawozdawcy KR-u.

Po raz pierwszy konsultacje z grupą ekspertów ds. pomocniczości zorganizowano pod koniec 2012 r. Nie dotyczyły one faktycznego wniosku UE, lecz odbyły się na wniosek sprawozdawcy Franza Schausbergera (AT/PPE) w ramach sporządzania opinii z inicjatywy własnej w sprawie *decentralizacji w Unii Europejskiej oraz roli samorządu lokalnego i regionalnego w kształtowaniu i realizacji polityki UE*. Trwały one od 21 listopada 2012 r. do 3 stycznia 2013 r.¹⁴

Wreszcie, KR współpracował z Komisją Europejską w ramach sporządzania oceny skutków dotyczącej czwartego pakietu kolejowego. Najpierw Komisja Europejska zapoczątkowała konsultacje z władzami lokalnymi i regionalnymi za pomocą sieci i platform KR-u, w tym Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości, a następnie KR przedstawił swe pytania władzom lokalnym i regionalnym na tym obszarze w okresie 11 maja 2012 r. – 21 czerwca 2012 r. Pomimo krótkiego terminu i czasu konsultacji otrzymano jedenaście odpowiedzi od władz w siedmiu państwach członkowskich¹⁵. Wszystkie uwagi przesłano do Komisji Europejskiej wraz ze sprawozdaniem z konsultacji.

¹³ Sprawozdania z konsultacji publikowane są na stronie internetowej Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>; należy kliknąć zakładkę „Activities”, a następnie „Consultations”.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

3.5 Plan działania Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości

Plan działania Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości rozpoczęto w 2009 r. w nawiązaniu do czwartej konferencji na temat pomocniczości. Zachęca on władze lokalne i regionalne do ustalenia i wymiany sprawdzonych wzorców we wdrażaniu celów polityki UE w duchu zasady pomocniczości, ze szczególnym uwzględnieniem udziału organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Uzupełnia on ponadto działania sieci o roczną analizę konkretnych obszarów polityki UE z punktu widzenia pomocniczości.

W 2012 r. plan działania sieci dotyczył przede wszystkim nowej polityki TEN-T. Po przeanalizowaniu tego obszaru polityki z punktu widzenia pomocniczości i wielopoziomowego sprawowania rządów miasto Göteborg i region Västra Götaland założyły grupę władz lokalnych i regionalnych. Po raz pierwszy spotkała się ona w grudniu 2011 r., a podczas swego drugiego posiedzenia pod koniec lutego 2012 r. zorganizowała wymianę poglądów z członkami Komisji COTER KR-u Ivanem Žagarem (SI/PPE), Väino Hallikmägiem (EE/ALDE) i Uno Silbergiem (EE/AE).

Grupa robocza sfinalizowała sprawozdanie zawierające analizę nowej polityki TEN-T z punktu widzenia pomocniczości i wielopoziomowego sprawowania rządów, a także szereg sprawdzonych rozwiązań przedstawionych przez jej członków. Ponadto wiele konkluzji politycznych ma na celu przedstawienie poglądów władz lokalnych i regionalnych na temat nowej polityki TEN-T i jej konsekwencji. Niektóre z konkluzji zaprezentowano podczas specjalnych warsztatów tematycznych poświęconych pomocniczości w ramach imprezy Open Days 10 października 2012 r. Warsztatom przewodniczył Michael Schneider (PPE/DE), koordynator Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości. Głos zabrali Ismail Ertug (poseł do PE, DE/PSE), Jean-Eric Paquet (dyrektor europejskiej sieci mobilności, DG MOVE), dwóch sprawozdawców KR-u w tej sprawie: Bernard Soulage (FR/PSE) i Ivan Žagar (SI/PPE), Johan Nyhus (wiceburmistrz miasta Göteborg), Mimmi von Troil (członkini rady regionu Västra Götaland) i Anna Livieratou, reprezentująca Agencję Wykonawczą TEN-T.

Po raz pierwszy plan działania sieci obejmował bezpośrednią wymianę z członkami KR-u i umożliwiał członkom grupy ścisłą współpracę ze sprawozdawcami KR-u.

4. Pomocniczość w opiniach KR-u

W 2012 r. KR przyjął 71 opinii¹⁶. W 70% opinii (49) zawarto wyraźne odniesienie do stosowania zasady pomocniczości, zgodnie z wymogami art. 51 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Komitetu Regionów, a 43% opinii prezentuje jasne stanowisko w kwestii zgodności inicjatywy z tą zasadą.

Około połowa opinii (22), które nie zawierały żadnego odniesienia do pomocniczości, została przyjęta z inicjatywy nieustawodawczej (komunikaty, zielone księgi lub sprawozdania) lub z inicjatywy KR-u

¹⁶

Zob. załącznik 2 zawierający wykaz opinii przyjętych w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2012 r.

(opinie z inicjatywy własnej) i na wniosek Komisji Europejskiej (opinie perspektywiczne). Dwie ostatnie kategorie opinii nie dotyczą zatem żadnego sfinalizowanego dokumentu. Niemniej sześć z opinii niezgodnych z art. 51 ust. 2 regulaminu wewnętrznego zostało przyjętych w odniesieniu do wniosków ustawodawczych w tych dziedzinach polityki, w których konsultacje z KR-em są obowiązkowe, tzn. były to wnioski spełniające formalne kryteria wniesienia przez KR sprawy o anulowanie w związku z naruszeniem zasady pomocniczości.

Poniżej wymieniono opinie przyjęte przez KR w 2012 r., które należy podkreślić z uwagi na związek z zasadą pomocniczości. Niektóre z nich budziły wątpliwości, jeżeli chodzi o zgodność z zasadą pomocniczości i proporcjonalności, a niektóre zostały zaskarżone o naruszenie zasady pomocniczości: opinia z inicjatywy własnej w sprawie: „*Tworzenie europejskiej kultury wielopoziomowego sprawowania rządów: biała księga Komitetu Regionów – działania następcze*” (CdR 273/2011), opinia w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych (CdR 4/2012), opinia w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie EFRR (CdR 5/2012), opinia w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (CdR 6/2012), opinia w sprawie przeglądu wytycznych TEN-T i instrumentu „Łącząc Europę” (CdR 648/2012), opinia w sprawie pakietu dotyczącego portów lotniczych (CdR 649/2012), opinia w sprawie: „*W kierunku siódmego programu działań w zakresie środowiska*” (CdR 1119/2012), opinia w sprawie pakietu dotyczącego zamówień publicznych (CdR 99/2012), opinia w sprawie pakietu legislacyjnego dotyczącego ochrony danych (CdR 625/2012) oraz opinia w sprawie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (CdR 1185/2012)¹⁷.

W 2012 r. liczba opinii w sprawie wniosków ustawodawczych (42) znacznie wzrosła, co można postrzegać jako kontynuację tendencji zaobserwowanej w 2011 r. Ponad połowa z nich poruszała kwestię inicjatyw w tych dziedzinach polityki, które należą do kompetencji dzielonych wymagających konsultacji z KR-em. Ponadto w porównaniu z 2011 r. następuje stały wzrost liczby opinii KR-u, w których wyraża się zaniepokojenie co do zgodności z zasadą pomocniczości lub nawet wskazuje te postanowienia zawarte w projektach wniosków, które ją naruszają.

Jak odnotowano we wcześniejszych latach, pomocniczość staje się zdecydowanie punktem odniesienia podczas sporządzania opinii. Ze względu na nowe uprawnienia i zakres odpowiedzialności KR-u wszystkie opinie dotyczące wniosków ustawodawczych w dziedzinach wymagających konsultacji powinny jednak zawierać systematyczną ocenę zgodności z zasadą pomocniczości.

Na jakość odniesień do pomocniczości zawartych w opiniach KR-u powinna wpłynąć rola, jaką nowo powstała grupa sterująca ds. pomocniczości odgrywa w zakresie monitorowania. Grupa może zwracać uwagę sprawozdawców na ewentualne luki i zgłaszać poprawki, by utrzymać nawiązania do pomocniczości w projektach opinii przedłożonych na sesjach plenarnych. Przy pewnej okazji członkowie grupy sterującej skorzystali już z tego prawa i zgłosili popartą przez sprawozdawcę

¹⁷

Zob. załącznik 3, który zawiera więcej informacji na temat każdej z tych opinii KR-u.

poprawkę do opinii w sprawie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (CdR 1185/2012).

5. Wnioski

W 2012 r., dzięki zainicjowaniu nowej strategii, KR przyspieszył monitorowanie stosowania zasady pomocniczości. W oparciu o rzetelne narzędzia monitorowania KR potwierdził swe kompleksowe podejście do monitorowania stosowania zasady pomocniczości, które jest jego obowiązkiem podczas całego procesu kształtowania polityki. Rozwinął współpracę z instytucjami UE – zwłaszcza w ramach protokołu o współpracy z Komisją Europejską – oraz z innymi instytucjami uczestniczącymi w kontroli zgodności inicjatyw UE z zasadą pomocniczości, takimi jak parlamenty narodowe lub regionalne. Jego opinie zawierają coraz obszerniejszą ocenę zgodności z zasadą pomocniczości oraz propozycje lepszego stanowienia prawa.

Program prac na 2013 r. w zakresie pomocniczości jest pierwszą zorganizowaną próbą monitorowania inicjatyw UE na wcześniejszym etapie. Będzie on realizowany pod kierunkiem grupy sterującej ds. pomocniczości, z pomocą lokalnych i regionalnych ekspertów ds. pomocniczości w ramach grupy ekspertów ds. zasady pomocniczości. Umożliwi on z pewnością KR-owi przyjęcie na siebie obowiązków w tej dziedzinie, z korzyścią dla wszystkich obywateli UE.

Potrzeba czasu, by nowa struktura zarządzania i nowe narzędzia monitorowania przyniosły owoce. 6. konferencja poświęcona pomocniczości w 2013 r. z udziałem niemieckiego Bundesratu w Berlinie będzie dobrą okazją do oceny. Instytucje szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego zostaną zaproszone do udziału w ocenie statusu i wpływu zasady pomocniczości w procesie stanowienia prawa UE w kontekście polizbońskim.

Organizacja następnej konferencji poświęconej pomocniczości we współpracy z Bundesratem i w jego siedzibie jest jasnym sygnałem. Parlamenty narodowe i Komitet Regionów – jako strażnicy zasady pomocniczości uznani w traktatach – powinni wspólnie ocenić inicjatywy UE ze swych różnych perspektyw. KR jest bardzo oddany idei współpracy na tym polu, a na konferencji omówione zostaną sposoby osiągnięcia tego celu.

*

* *

Appendix 1

List of partners The CoR Subsidiarity Monitoring Network

141 partners at 31 December 2012

Parliaments or assemblies representing regions with legislative powers

Lower Austria State Parliament	Austria
Burgenland State Parliament	Austria
Carinthia State Parliament	Austria
Tyrol State Parliament	Austria
Vorarlberg State Parliament	Austria
Flemish Parliament	Belgium
Walloon Parliament	Belgium
Brussels-Capital Region Parliament	Belgium
French Community Parliament	Belgium
Åland Parliament	Finland
Bavarian State Parliament	Germany
Baden-Württemberg State Parliament	Germany
Hesse State Parliament	Germany
North Rhine-Westphalia State Parliament	Germany
Lower Saxony State Parliament	Germany
Saxony-Anhalt State Parliament	Germany
Schleswig-Holstein State Parliament	Germany
Thüringen State Parliament	Germany
Hamburg City Parliament	Germany
Emilia Romagna Regional Legislative Assembly	Italy
Marche Regional Legislative Assembly	Italy
Sardinia Regional Legislative Assembly	Italy
Tuscany Regional Legislative Assembly	Italy
Trento Autonomous Province Legislative Assembly	Italy
Friuli – Venezia Giulia Regional Assembly	Italy
Abruzzo Regional Assembly	Italy
Calabria Regional Assembly	Italy
Piedmont Regional Assembly	Italy
Azores Legislative Assembly	Portugal
Madeira Legislative Assembly	Portugal

Asturias Legislative Assembly	Spain
Basque Regional Parliament	Spain
Canary Islands Regional Assembly	Spain
Catalan Regional Parliament	Spain
Extremadura Regional Assembly	Spain
Galician Regional Parliament	Spain
Navarre Regional Parliament	Spain
Welsh National Assembly	United Kingdom
Northern Ireland Assembly (NIA)	United Kingdom

Governments or executives representing regions
with legislative powers

Lower Austrian State Government	Austria
Vienna City Municipal Executive	Austria
Steiermark State Government	Austria
Vorarlberg State Government	Austria
Upper Austrian State Government	Austria
Flemish Government	Belgium
Bavarian State Government	Germany
Hesse State Government	Germany
Lower Saxony State Government	Germany
Saxony State Government	Germany
Rhineland-Palatinate State Government	Germany
Hamburg City Senate	Germany
Abruzzo Regional Government	Italy
Bolzano/Bozen – South Tyrol Provincial Government	Italy
Lombardy Regional Government	Italy
Piedmont Regional Government	Italy
Veneto Regional Government	Italy
Emilia Romagna Regional Government	Italy
Azores Regional Government	Portugal
Madeira Regional Government	Portugal
Basque Government	Spain
Canary Islands Government	Spain
Galicia Regional Government	Spain
Madrid Regional Government	Spain
Valencia Regional Government	Spain
Murcia Regional Government	Spain
Asturias Regional Government	Spain
Scottish Government	United Kingdom

Local or regional authorities without legislative powers

Sofia City	Bulgaria
Zlín City	Czech Republic
Auvergne Regional Council	France
Dunkirk Urban Community	France
Eure General Council	France
Augsburg City	Germany
Erlangen Municipality	Germany
Patras Municipality	Greece
Budapest City	Hungary
Alessandria Province	Italy
Radviliškis District Municipality	Lithuania
Flevoland Provincial Government	Netherlands
Twente Network City – (inc. municipalities of Almelo, Borne, Hengelo, Enschede and Oldenzaal)	Netherlands
Overijssel Province	Netherlands
Łódź City	Poland
Łódź Region Marshal's office	Poland
Wielkopolska Region Marshal's office	Poland
Pomeranian Regional Parliament	Poland
Masovian Region Marshal's office	Poland
Silesian Region Government	Poland
Tavira City	Portugal
Hunedoara City	Romania
Galați County Council	Romania
Košice Autonomous Region Government	Slovakia
Nitra Self Governing Region	Slovakia
Izola City	Slovenia
Barcelona Provincial Council	Spain
Ceuta Autonomous City	Spain
Madrid City	Spain
Gothenburg	Sweden
Västra Götaland County	Sweden
Skåne Regional Government	Sweden

Associations of regional and/or local authorities

Arco latino	European association
Assembly of European Regions	European association
Association of European Border Regions	European association
Conference of European Regional Legislative Assemblies (CALRE)	European association
Council of European Municipalities and Regions (CEMR)	European association
Eurocities	European association

REGLEG	European association
Austrian State Governors' Conference	Austria
Union of Cyprus Municipalities	Cyprus
Danish Regions	Denmark
Denmark Local Government	Denmark
Association of Finnish Local and Regional Authorities	Finland
Association of Mayors and Elected Representatives of Lozère	France
Conference of Atlantic Arc Cities	France
French Regions Association	France
German Association of Towns and Municipalities	Germany
German County Association	Germany
Association of Prefectoral Authorities of Greece (ENAE)	Greece
AICCRE - Italian Section of the Council of European Municipalities and Regions	Italy
Conference of the Presidents of the Italian Regional Parliaments	Italy
Union of Italian Provinces (UPI)	Italy
Latvian Association of Local and Regional Governments	Latvia
Lithuanian Association of Local Authorities	Lithuania
Association of the Provinces of the Netherlands (IPO)	Netherlands
Association of Netherlands Municipalities (VNG)	Netherlands
Association of Romanian Municipalities	Romania
Association of Romanian Cities	Romania
National Union of County Councils	Romania
Association of Municipalities of Aragon	Spain
Federation of Provinces and Municipalities of Extremadura	Spain
Association of Swedish Local and Regional Authorities (SALAR)	Sweden
Convention of Scottish Local Authorities (COSLA)	United Kingdom

CoR national delegations

Irish Delegation to the CoR	Ireland
Luxembourg Delegation to the CoR (Syvicol)	Luxembourg
Maltese Delegation to the CoR	Malta
Romanian Delegation to the CoR	Romania
United Kingdom Delegation to the CoR (LGA)	United Kingdom

National Parliaments

Austrian Federal Council (Bundesrat)	Austria
French Senate	France
Hellenic Parliament	Greece
Italian Senate	Italy
Portuguese Assembly of the Republic	Portugal

Appendix 2. Overview of opinions adopted between 1 January and 31 December 2012

CoR commission	Number of opinions adopted from 1 January 2012 to 31 December 2012	Number of opinions on legislative proposals	Number of opinions containing an explicit reference to subsidiarity (Rule 51(2))*	Number of opinions containing an assessment of compliance with subsidiarity principle	Related SMN consultation	Number of opinions adopted in a policy area of mandatory CoR consultation	
						Legislative proposals	Non- legislative initiatives
CIVEX	12	5	10	3	1	0	0
COTER	14	10	9	6	1	10	2
ECOS	13	9	8	5	3	2	1
EDUC	10	7	10	8	0	4	2
ENVE	12	4	9	7	3	4	7
NAT	9	6	3	2	0	2	1
BUDG	1	1	0	0	0	0	0
TOTAL	71	42	49	31	8	22	13

* Rule 51(2) of the Rules of Procedure of the CoR, which states that "Committee opinions shall contain an explicit reference to the application of the subsidiarity and proportionality principles", entered into force on 10 January 2010.

CIVEX

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ¹⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking
Own-initiative opinion CdR 273/2011 fin (CIVEX)	16 February 2012	Building a European culture of multilevel governance: follow-up to the Committee of the Regions' White Paper	No	No	No	N/A ¹⁹	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 274 final of 18 May 2011 COM(2011) 275 final of 18 May 2011 COM(2011) 276 final of 18 May 2011 CdR 197/2011 fin (CIVEX)	16 February 2012	Opinion on the Victims' Package	Yes	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2011) 455 final CdR 199/2011 fin (CIVEX)	15 February 2012	New European Agenda For Integration	No	No	Yes ²⁰	No	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, multi-level governance)

¹⁸ During the legislative procedure.

¹⁹ The opinion is an assessment of multilevel governance in the EU, therefore the principle of subsidiarity is an overall concern and an assessment of compliance of the latter is not relevant.

²⁰ Although not technically taking place within the context of an impact assessment, the aim of this consultation was to provide the European Commission (DG HOME) with input from local and regional authorities with regard to the Second European Agenda on Integration, which was then being drafted. The report of the consultation together with all contributions received was transmitted to the European Commission via a letter from the CoR Secretary General on 25 May 2011. The results of the consultation were also used by Mr Kalogeropoulos (EL/EPP) in the preparation of his draft opinion.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ¹⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking
COM(2011) 637 final of 13 October 2011 CdR 364/2011 fin (CIVEX)	16 February 2012	Increasing the impact of EU Development Policy: an Agenda for Change	No	No	No	No	Yes (better governance)
COM(2011) 666 final CdR 365/2011 fin (CIVEX)	3 May 2012	Opinion on The enlargement strategy and main challenges 2011-12 (Communication)	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, multi-level governance)
COM(2011) 735 final CdR 10/2012 fin (CIVEX)	3 May 2012	Opinion on Family reunification (Green Paper)	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality, multi-level governance)
COM(2011) 743 final CdR 9/2012 fin (CIVEX)	18 July 2012	Opinion on the Communication from the Commission on The Global Approach to Migration and Mobility	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 835 final CdR 11/2012 fin (CIVEX)	18 July 2012	Opinion on the Communication from the Commission on enhanced intra-EU solidarity in the field of asylum – An EU agenda for better responsibility-sharing and more mutual trust	No	No	No	Yes	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2011) 749 final COM(2011) 750 COM(2011) 751 COM(2011) 752 COM(2011) 753 CdR 12/2012 fin (CIVEX)	18 July 2012	Opinion on EU financial instruments in Home Affairs	Yes	No	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ¹⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking
COM(2011) 758 COM(2011) 759 COM(2011) 884 CdR 13/2012 fin (CIVEX)	18 July 2012	Opinion on the EU financial instruments in Justice and Citizenship	Yes	No, except for Art. 168(4) (safety measures for public health)	No	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)
COM(2011) 837, 838, 839, 840, 842, 843, 844, 865 final CdR 732/2012 (CIVEX)	9 October 2012	Opinion on Global Europe: a new approach to financing EU external action	Yes	No	No	No	Yes (subsidiarity, better law-making, multi-level governance)
COM(2011)293, 308 final COM(2012) 85 final CdR 1269/2012 (CIVEX)	10 October 2012	Opinion on the Package on protection of the licit economy	Yes	No	No	Yes	Yes (subsidiarity)

COTER
Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²¹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 610 final CdR 371/2011 (COTER)	15 February 2012	Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EC) No 1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC) as regards the clarification, simplification and improvement of the establishment and implementation of such groupings	Yes	Yes	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 615 final CdR 4/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the proposal for a Regulation on the funds covered by the Common Strategic Framework	Yes	Yes	No	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 614 final CdR 5/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the proposal for a Regulation on the ERDF	Yes	Yes	No	Yes (calls on the European Commission to review the draft regulation, taking greater account of the principles of subsidiarity and proportionality)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)

²¹ During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory²¹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 607 final CdR 6/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the proposal for a Regulation on the ESF	Yes	Yes	No	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)
COM(2011) 612 final CdR 7/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the proposal for a Regulation on the Cohesion Fund	Yes	Yes	No	No	Yes (subsidiarity, multi-level governance)
COM(2011) 650 final CdR 8/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the Community Guidelines for the development of the trans-European transport network	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality)
Outlook opinion CdR 650/2012 (COTER)	19 July 2012	Opinion on Future cities: environmentally and socially sustainable cities	No	No	No	No	Yes (multi-level governance)
COM(2011) 611 final – 2011/0273 (COD) CdR 647/2012 (COTER)	19 July 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on specific provisions for the support from the European Regional Development Fund to the European territorial cooperation goal	Yes	Yes	No	No	Yes (better law-making)

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²¹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM (2011) 665 and COM (2011) 659 CdR 648/2012 (COTER)	19 July 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Connecting Europe Facility	Yes	Yes	Yes (targeted consultation from 29 November 2011 to 15 January 2012, mentioned in the opinion)	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity)
COM(2011) 823 final COM(2011) 828 final COM(2011) 824 final COM(2011) 827 final CdR 649/2012 (COTER)	19 July 2012	Opinion on the Airport Package	Yes	Yes	No	Yes (non-compliance)	No
COM(2012) 128 final CdR 1272/2012 (COTER)	10 October 2012	Opinion on the Revised EU strategy for the Baltic sea region	No	Yes	No	No	Yes (multi-level governance)
SWD(2012) 106 final CdR 1683/2012 (COTER)	29 November 2012	Opinion on the Code of Conduct on Partnership	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality, multi-level governance)
CdR 1684/2012 (COTER)	29 November 2012	Opinion on Community led local development	No	Yes ²²	No	No	Yes (subsidiarity)

²²

As far as economic, social and territorial cohesion are concerned; will depend on each legal basis of possibly forthcoming legislative proposals.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory²¹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2012) 496 final CdR 2027/2012 (COTER)	29 November 2012	Opinion on a Common strategic framework	Yes	Yes	No (consultation of the Europe 2020 Platform)	No	Yes (proportionality, multi-level governance)

ECOS

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory²³	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
Own-initiative opinion COM(2011) 594 final CdR 332/2011 (ECOS)	15 February 2012	A common system of financial transaction tax and amending Directive 2008/7/EC	Yes	No	No	Yes (compliance)	No
Referral letter from the Commission of 28 October 2011 Outlook Opinion CdR 333/2011 (ECOS)	15 February 2012	Child Poverty	No	Yes	No	No	No
Outlook Opinion CdR 56/2012 (ECOS)	4 May 2012	Opinion on Active Ageing: Innovation – Smart Health – Better Lives	No	No	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality, multi-level governance)
COM(2011) 609 final CdR 335/2011 (ECOS)	3 May 2012	Opinion on EU Programme for social change and innovation	Yes	Yes	No	No	No

²³ During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²³	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
Outlook Opinion Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on <i>the European Globalisation Adjustment Fund for the period 2014-2020</i> COM(2011) 608 final CdR 334/2011 (ECOS)	3 May 2012	Opinion on European Globalisation Adjustment Fund for the period 2014-2020	Yes	Yes	No	No	Yes (multi-level governance)
COM(2011) 685 final COM(2011) 684 final COM(2011) 683 final COM(2011) 681 final CdR 14/2012 (ECOS)	19 July 2012	Opinion on the responsible businesses package	Yes	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, administrative burdens)
COM(2011) 897 final CdR 100/2012 (ECOS)	19 July 2012	Opinion on the award of concessions contracts	Yes	No	Yes (first Early Warning System consultation through REGPEX)	No	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)
COM(2011) 834 final CdR 98/2012 (ECOS)	9 October 2012	Opinion on the Programme for the competitiveness of enterprises and small and medium-sized enterprises (2014-2020)	Yes	No	No	No	No

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²³	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2012) 55 final CdR 747/2012 (ECOS)	10 October 2012	Opinion on the White paper – an agenda for adequate, safe and sustainable pensions	No	No	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality)
COM(2011) 895 & 892 final CdR 99/2012 (ECOS)	9 October 2012	Opinion on the Public Procurement Package	Yes	No	Yes (first Early Warning System consultation through REGPEX)	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, administrative burdens)
COM(2012) 209 final CdR 1528/2012 (ECOS)	29 November 2012	Opinion on EU State Aid Modernisation (SAM)	No	No	No	No	Yes (better law-making)
COM(2012) 131 final COM(2012) 130 final CdR 1185/2012 (ECOS)	29 November 2012	Opinion on the posting of workers in the framework of the provision of services	Yes	No ²⁴	Yes ²⁵	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2012) 35 final CdR 1364/2012 (ECOS)	29 November 2012	Opinion on the Statute for a European Foundation (FE)	Yes	No	No (however, publication of positions on REGPEX)	No	Yes (subsidiarity, better law-making)

²⁴ Following the legal basis chosen by the Commission (Art. 352 TFEU).

²⁵ Letter of 9 July 2012 from the rapporteur to SMN members asking them to respond to a number of questions.

EDUC

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁶	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
Own initiative opinion CdR 191/2011 (EDUC)	15 February 2012	The future of the European capital of culture	No	Yes	No	No	Yes (subsidiarity)
COM(2011) 567 final CdR 290/2011 (EDUC)	16 February 2012	Modernisation of higher education	No	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2011) 788 final CdR 400/2011 (EDUC)	4 May 2012	Opinion on Erasmus for all – Proposal for a Regulation	Yes	Yes	No	No	Yes (subsidiarity, better law-making)
COM(2011) 657 final CdR 399/2011 (EDUC)	4 May 2012	Opinion on Trans-European telecom networks – Proposal for a Regulation	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality)
COM(2011) 785 final CdR 401/2011 (EDUC)	19 July 2012	Opinion on the Creative Europe Programme	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)
COM(2011) 809 final CdR 402/2011 (EDUC)	19 July 2012	Opinion on Horizon 2020 (The Framework Programme for Research and Innovation)	Yes	No	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality, better law-making))

²⁶ During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁶	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2012) 9, 10, 11 final CdR 625/2012 (EDUC)	10 October 2012	Opinion on the Data Protection package	Yes	No	No, however publication of positions of Regional Parliaments on REGPEX	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2011) 877 & 882 final CdR 626/2012 (EDUC)	10 October 2012	Opinion on the Review of the directive on re-use of public sector information and open data	Yes	No	No, however publication of positions of Regional Parliaments on REGPEX	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, multi-level governance)
COM(2012) 60 final CdR 1112/2012 (EDUC)	30 November 2012	Opinion on Innovating for Sustainable Growth: A Bioeconomy for Europe	No	No ²⁷	No	Yes (compliance)	Yes (multi-level governance)
COM(2012) 407 final CdR 2077/2012 (EDUC)	30 November 2012	Opinion on the Proposal for a Decision establishing a Union action for the European Capitals of Culture for the years 2020 to 2033	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	No

²⁷

As far as research/innovation, agriculture, competitiveness of industry are concerned. Mandatory consultation for environment; will depend on each legal basis of possibly forthcoming legislative proposals.

ENVE

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 321 final CdR 190/2011 (ENVE)	16 February 2012	Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Environmental Noise Directive in accordance with Article 11 of Directive 2002/49/EC	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality, multi-level governance)
Referral by the Danish Presidency of 12 January 2012 CdR 85/2012 (ENVE)	4 May 2012	Opinion on Energy efficiency in cities and regions incl. a focus on the differences between rural districts and cities	No	Yes	No	No	No
Letter from the European Commission vice-president of 19 July 2011 CdR 329/2011 (ENVE)	3 May 2012	Outlook opinion on Review of EU Air Quality and Emissions Policy	N/A (not yet, the legislative proposals are still to come)	Yes	Yes (targeted consultation from 18 October to 2 December 2011, mentioned in the opinion)	No	Yes (multi-level governance)

²⁸ During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 874 final – 2011/0428 COD CdR 86/2012 (ENVE)	19 July 2012	Opinion on the establishment of the Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)	Yes	Yes	Yes (in the framework of an impact assessment consultation during the pre-legislative phase in 2011)	Yes	Yes (proportionality, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 658 final - 2011/0300 (COD) CdR 20/2012 (ENVE)	19 July 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation on Guidelines for trans-European energy infrastructure and repealing Decision No 1364/2006/EC	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	No
COM(2011) 789 final CdR 87/2012 (ENVE)	19 July 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation on a mechanism for monitoring and reporting greenhouse gas emissions and for reporting other information at national and Union level relevant to climate change	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality, better law-making, multi-level governance)

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 885 final – CdR 88/2012 (ENVE)	10 October 2012	Opinion on the Energy Roadmap 2050	No	Yes ²⁹	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)
Own-initiative opinion CdR 89/2012 (ENVE)	10 October 2012	Opinion on Regional-specific approaches to climate change in the EU based on the example of mountainous regions	No	Yes ³⁰	No	No	Yes (subsidiarity)
Presidency referral CdR 1751/2012 (ENVE)	10 October 2012	Opinion on Adaptation to climate change and regional responses: the case of coastal regions	No	Yes ³¹	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality, multi-level governance)
COM(2012) 95 final CdR 1119/2012 (ENVE)	30 November 2012	Opinion "Towards a 7 th Environment Action Programme: Better implementation of EU environment law"	No	Yes	Yes (targeted consultation of the SMN which ran from 25 May to 6 July 2012)	Yes	Yes (subsidiarity, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 876 final – 2011/0429 (COD) CdR 1120/2012 (ENVE)	30 November 2012	Opinion on priority substances in the field of water policy	Yes	Yes	No (however, publication of positions on REGPEX)	Yes (compliance)	Yes (proportionality)

²⁹ As far as energy- or environment-related issues are concerned – will depend on each legal base of possibly forthcoming legislative proposals.

³⁰ As far as energy- or environment-related issues are concerned – will depend on each legal base of possibly forthcoming legislative proposals.

³¹ As far as energy- or environment-related issues are concerned – will depend on each legal base of possibly forthcoming legislative proposals.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory²⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2012) 46 final CdR 1121/2012 (ENVE)	30 November 2012	Opinion on The implementation of the Soil Thematic Strategy and ongoing activities	No	Yes	No	Yes	Yes (subsidiarity, proportionality, better regulation, administrative burdens)

NAT

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory³²	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 709 final CdR 67/2012 (NAT)	4 May 2012	Opinion on the proposal for a regulation on "Health for Growth, the third multi-annual programme of EU action in the field of health for the period 2014-2020	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (better law-making, administrative burdens)
COM(2011) 707 final CdR 66/2012 (NAT)	4 May 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a consumer programme 2014-2020	Yes	No	No	No	Yes (better law-making)
COM(2011) 625 final/2, COM(2011) 626 final/2, COM(2011) 627 final/2, COM(2011) 628 final/2, COM(2011) 629 final, COM(2011) 630 final, COM(2011) 631 final CdR 65/2012 (NAT)	4 May 2012	Opinion on the proposals on the reform of the Common Agricultural Policy and the Rural Development Policy after 2013	Yes	No	No	Yes	Yes (subsidiarity, better law-making, multi-level governance)

³² During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ³²	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 416 final - COM(2011) 417 final - COM(2011) 418 final - COM(2011) 424 final - COM(2011) 425 final CdR 239/2011 (NAT)	4 May 2012	Opinion on the Proposals on the reform of the common fisheries policy	Yes	No	No	No	Yes (proportionality, good governance)
COM(2011) 934 final CdR 740/2012 (NAT)	19 July 2012	Opinion on Union Civil Protection Mechanism	Yes	No	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 804 final CdR 34/2012 (NAT)	9 October 2012	Opinion on the European Maritime and Fisheries Fund (EMFF)	Yes	Yes	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 782 final CdR 741/2012 (NAT)	9 October 2012	Opinion on Developing a maritime strategy for the Atlantic Ocean area	No	Yes ³³	No	No	Yes (multi-level governance)
COM(2012) 79 final CdR 1749/2012 (NAT)	30 November 2012	Opinion on the European Innovation Partnership: Agricultural Productivity and Sustainability	No	No	No	No	Yes (multi-level governance)

³³

As far as territorial cohesion is concerned – will depend on each legal base of possibly forthcoming legislative proposals.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory³²	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2012) 225 final CdR 1750/2012 (NAT)	29 November 2012	Opinion on A European Consumer Agenda – boosting confidence and growth	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality)

BUDG

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ³⁴	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion	Other reference to subsidiarity / proportionality / better lawmaking in the opinion
COM(2012) 42 final COM(2012) 388 final CdR 1777/2012 (BUDG)	9 October 2012	Opinion on The new multiannual financial framework post-2013	Yes	No	No	No	Yes (better law-making)

³⁴ During the legislative procedure.

Appendix 3

KEY OPINIONS ADOPTED IN 2012 WITH REGARD TO SUBSIDIARITY AND PROPORTIONALITY

1. Own-initiative opinion: Building a European culture of multilevel governance: follow-up to the Committee of the Regions' White Paper
(CdR 273/2011, adopted on 15 February 2012)

This opinion confirmed the CoR's political commitment expressed in its White Paper on Multilevel Governance adopted on 17 June 2009³⁵ and highlighted a number of political principles and directions to ensure that its project for Building Europe in partnership is achieved.

It particularly developed the concept of multilevel governance as "*based on coordinated action by the EU, the Member States and regional and local authorities according to the principles of subsidiarity and proportionality and in partnership, taking the form of operational and institutionalised cooperation in the drawing-up and implementation of the European Union's policies*". Furthermore, it stressed the link between multilevel governance and subsidiarity, the latter relating to the remits of the various tiers of government and the former focusing on their interaction.

In the opinion, the CoR pointed out that it has taken the initiative of creating a Multilevel Governance Scoreboard at European Union level which will help to measure annually to what extent the main principles and mechanisms of this type of governance have been taken into account in the European Union's political cycle. Also, the CoR has undertaken to draw up its European Union Charter for Multilevel Governance, which will seek to incorporate a shared understanding of European governance into the European Union's core values and should lead to greater participation by local and regional authorities in the exercise of European democracy.

2. Opinion on the proposal for a Regulation on the funds covered by the Common Strategic Framework
(COM(2011) 615 final, CdR 4/2012, adopted on 3 May 2012)

In the opinion, the CoR welcomed the fact that "*the ESF will remain in the sphere of cohesion policy as a key instrument for jobs, for improving people's skills and for social inclusion*" but insisted "*however that in accordance with the subsidiarity principle regional and competent local authorities should be responsible for choosing investment priorities and distributing the Structural Funds between the ERDF and the ESF*".

One of the amendments to the Commission's proposal thus specified that "[i]n accordance with the subsidiarity principle, the managing authorities shall autonomously choose the thematic objectives

³⁵ CoR White Paper on Multilevel Governance, CdR 89/2009 fin.

and investment priorities on which overall EU support shall be concentrated." In the reason for the amendment it is explained that although the CoR endorses the principle of concentrating the bulk of resources on a limited number of thematic objectives/investment priorities it considers that *"the choice of objectives and priorities should be left to the managing authorities which will adapt the goals of the Europe 2020 strategy and the Common Strategic Framework to local conditions."*

In the opinion, the CoR furthermore *"reject[ed] the proposed accreditation of management and control authorities. The implementation of cohesion policy by the Member States is in line with the subsidiarity principle in the EU. Accreditation of state authorities by other state authorities has no basis in administrative law in some Member States and interferes in the organisational sovereignty of Member States."*

3. Opinion on the proposal for a Regulation on the ERDF
(COM(2011) 614 final, CdR 5/2012, adopted on 3 May 2012)

The opinion stated the CoR's view that *"the European Commission's draft regulation overly restrict[ed] the ERDF's scope for funding and [did] not allow Member States and regions the necessary room for manoeuvre in terms of regional and structural policy to meet the goals of the treaty and the Europe 2020 strategy with tailor-made territorial measures"* and that *"[i]t restrict[ed] the scope for using the ERDF to support the introduction of integrated territorial development strategies which take account of the respective territorial strengths and needs and in so doing make a major contribution to boosting economic growth and employment"*.

More generally, the opinion called for greater account to be taken of the principles of subsidiarity and proportionality in the negotiations so that ERDF support *"does not become centralised, overregulated and highly bureaucratic"*. It called on the European Commission to review the draft regulation accordingly in consultation with the Council and the European Parliament.

4. Opinion on the proposal for a Regulation on the ESF
(COM(2011) 607 final, CdR 6/2012, adopted on 3 May 2012)

In the opinion, the CoR raised concerns regarding a number of points in the Commission proposal, such as for instance those relating to thematic concentration, *"because they will limit scope to tailor ESF support to the needs and particularities of individual regions, which raise issues of conflict with the subsidiarity and proportionality principles"*.

The CoR then recalled that *"the Commission is bound under the Treaties to respect the subsidiarity principle and that this is a matter of particular interest to the CoR, since Article 2 of the Protocol on the application of the principles of subsidiarity and proportionality stipulates that consultations conducted during the process of enacting legislation should 'take into account the regional and local dimension of the action envisaged'; furthermore, Article 5 of the same protocol specifies that justification must be provided for Commission proposals. Since the present proposal simply invokes in*

the usual general and vague terms the need for ESF interventions to be effective, it can hardly be said to meet this specification".

Furthermore, the CoR found that the proposal was not in compliance with the principle of subsidiarity as regards the chosen method and procedure for pursuing the aim of thematic concentration: "*while welcoming the aim of thematic concentration, is against the Commission's chosen method and procedure for pursuing this goal, as set out in Article 4(3) of the proposal for a Regulation: prescribing very high rates of concentration for allocations to each operational programme, ranging from 80% to 60% depending on the category of region, in up to four of the total 18 investment priorities, is incompatible with the principles of subsidiarity and proportionality, as this may not prove adequate to cover the particular needs and priorities of each region".*

5. Opinion on the Revision of the TEN-T Guidelines and Connecting Europe Facility
(COM (2011) 665 and COM (2011) 659, CdR 648/2012, adopted on 19 July 2012)

In 2012, the Action Plan of the Subsidiarity Monitoring Network focused on these two opinions, allowing for the first time direct exchange between CoR rapporteurs and members of the Network. Moreover, a targeted SMN consultation on the Connecting Europe Facility took place at the beginning of the year. Finally, the Thematic Subsidiarity Workshop held during the Open Days 2012 was attended by Mr Soulage (FR/PES) and Mr Zagar (SL/EPP), both CoR rapporteurs for the above mentioned opinions. The CoR has expressed its support to these two initiatives and has recalled the importance of involving local and regional authorities in all phases of the different procedures.

6. Opinion on the Airport Package
(COM(2011) 823 final, COM(2011) 828 final, COM(2011) 824 final, COM(2011) 827 final, CdR 649/2012, adopted on 19 July 2012)

In the opinion, the CoR found that several points of the Commission's proposal were in breach with the principle of subsidiarity.

The CoR agreed "*that in line with the Balanced Approach, the most cost-efficient measure should be chosen in order to achieve noise abatement objectives but considers that the proposed right of scrutiny for the Commission exceeds its powers according to the principle of subsidiarity. Operating restrictions must be imposed by regional authorities with due regard to the local situation and to local specifics. An additional right of scrutiny for the Commission is neither necessary nor proportionate".*

Consequently, the CoR deleted Article 10 on operating restrictions from the Commission's proposal considering that, "*as currently worded, [the relevant provision] could call regional mediation agreements into question. These agreements between airports, the relevant region and citizens are often reached after years of difficult and exhausting negotiations. The German Bundesrat, Austrian*

Bundesrat, French Senate and Dutch First Chamber concluded that the Commission's right of scrutiny under Article 10 is in breach of the European Union's principle of subsidiarity."

Furthermore, the CoR considered that *"the proposed right of the European Commission to designate individual 'network airports', whereby it can require Member States to treat individual airports distinctly and separately, exceeds its powers according to the principle of subsidiarity."*

7. Opinion "Towards a 7th Environment Action Programme (EAP) – better implementation of EU environment law"

(COM(2012) 95 - Improving the delivery of benefits of EU environment measures: Building confidence through better knowledge and responsiveness (COM), CdR 1119/2012, adopted on 30 November 2012)

The rapporteur of this opinion, Ms Canver (UK/PES), was able to use the outcome of a targeted consultation of the SMN which ran from 25 May to 6 July 2012. In its opinion, the CoR noted that the Commission makes no assessment of the various options set out in its communication (COM(2012) 95), in terms of their compatibility with the principle of subsidiarity. Furthermore, the CoR considered that the options presented in the communication are *"insufficiently well-developed for the CoR to form a definitive view, with much depending on whether (and how) the European Commission decides to take some of these forward."*

With this reservation, the opinion referred to the consultation of the SMN, noting that the contributions *"generally indicate that the options in the Communication, when fully formulated, are unlikely to constitute a significant breach of subsidiarity"* and highlighted *"however, that whereas there is support for an upgrade of the existing framework for inspections, there may be some resistance in the SMN to this being made binding and to the creation of an EU inspection body. Similarly, whereas there is support for criteria for handling of complaints by Member States, some SMN members may prefer for these to be non-binding recommendations. There appears to be an acceptance that the EU should define the conditions for efficient and effective access to national courts on EU environment law."*

8. Opinion on the Public Procurement Package and Opinion on the award of concessions contracts

(COM(2011) 895 and 896 final, CdR 99/2012, adopted on 9 October 2012; and COM(2011) 897 final, CdR100/2012, adopted on 19 July 2012)

The two opinions benefited from the first coordinated exercise organised by the CoR with regional parliaments and governments through REGPEX. Partners were invited to share their positions during the early warning phase, from 11 January to 8 March 2012. A report, analysing and summarising the contributions of twelve SMN partners and referring to reasoned opinions adopted by national parliaments during the same period, was drawn up and forwarded to the two CoR rapporteurs

appointed on this legislative package, Mr Kool (NL/PES) for concessions and Ms Segersten-Larsson (SV/EPP) on public procurement.

Eventually, the opinion on concessions made a general statement to the effect that the proposal "*must show due regard for the subsidiarity principle: local and regional authorities should remain free to choose whether they will carry out works and services themselves or outsource them to third parties*". The opinion on public procurement went further in expressing concern. It pointed out that "*the proposal contravenes the Member States' right to organise their own administration and is in breach of the subsidiarity principle*".

9. Opinion on the Data Protection package

(COM(2012) 9, 10, 11 final, CdR 625/2012, adopted on 10 October 2012)

The opinion acknowledged that "*insofar as it concerns the private sector, there is good reason to try to fully harmonise parts of European data protection law by replacing it with a regulation*". However, it noted that the package of the General Data Protection Regulation and the Directive relating to the police and justice attracted objections concerning its compliance with the principles of subsidiarity and proportionality. Indeed, a number of regional parliaments and governments have expressed concerns.

The opinion questioned the choice of instrument for the General Data Protection Regulation, i.e. a rather abstract regulation giving the Commission some power for delegated acts, including in essential matters. It considered that processing by public authorities of personal data and the sphere of employment law should continue to be governed by a directive. Furthermore, it also expressed doubts as to "*whether regulation of exclusively national-level data processing by way of a proposal for a directive relating to the police and justice falls within the legislative competence of the European Union or complies with the principles of subsidiarity and proportionality*".

10. Opinion on the posting of workers in the framework of the provision of services

(COM(2012) 131 final; COM(2012) 130 final; CdR1185/2012, adopted on 29 November 2012)

This opinion was adopted after the Proposal for a Council Regulation on the exercise of the right to take collective action within the context of the freedom of establishment and the freedom to provide services ("Monti II") was withdrawn by the Commission as a result of the activation of the "Yellow card" procedure by national parliaments. However, the CoR stated in the opinion that it shared the view that the right to strike is clearly excluded of the scope of EU legislation and that the proposal lacked a legal basis in this area.

Moreover, the opinion stressed that "*if the Commission had maintained its proposal for a regulation, in the light of reasoned opinions adopted by national parliaments as well as positions expressed at regional level through the CoR, the latter could have considered taking the necessary steps to lodge an ex-post appeal against it for breaching the principle of subsidiarity in terms of both the choice of*

legal basis and insufficient evidence of the added value of EU action in this area". The opinion also pointed out that the CoR will continue to monitor these matters very closely.
